

Jákup Reinart Hansen har i november 2015 udarbejdet efterfølgende korte redegørelse for aktuell praksis vedrørende degnegudstjeneste på Færøerne.

Degnegudstjenesten på Færøerne

Salmebogens forslag (glemmer klokkeringning, hvor bedeslagene efter færøsk tradition følger udgangsbønnen, samt præ- og postludium):

- 1 Indgangsbøn
- 2 1. salme
- 3 Dagens kollekt og epistel
- 4 Trosbekendelsen
- 5 2. salme
- 6 Bøn før prædiken
- 7 Dagens evangelium og prædiken fra postil
- 8 Kirkebøn
- 9 Den apostolske velsignelse
- 10 3. salme
- 11 Kollekten om ordet
- 12 4. Salme
- 13 Udgangsbøn

Der er mange lokale varianter, hvoraf jeg kan nævne de mest almindelige: Er der 3 salmer under formessen, kan man have to læsninger (f.eks. GT og epistel) mellem salmerne, eller kollekt efter 1. salme og epistel efter 2. salme. Trosbekendelsen udelades tit. Der findes en særlig bøn før prædiken, som kan udelades eller erstattes med dagens kollekt eller andre bønner. Der er mulighed for bekendtgørelser og lysning mellem kirkebøn og apostolsk velsignelse, hvorunder menigheden står op og endda synger et salmevers, før man sætter sig igen (hyppigst "Herre Gud, dit dyre navn og ære"). Udgangsbønnen efterfølges efter færøsk tradition af Fadervor og bedeslag.

Det hele forrettes af "deggen", der ved præstens gudstjeneste vil have samme funktion som en dansk kirkesanger. På de danske kirkemusikskoler kan jeg forstå, at kirkesangere uddannes i at læse gudstjenestens tekster op – men ikke en prædiken. Koret med alter, prædikestol og døbefont har ingen funktion, selv om man de fleste steder vil pynte alteret med lys, blomster og endda kirkesølv. Deggen står ved en læsepult eller lignende i kordøren, hvorved rummet afkortes, og der ikke bliver så stor afstand mellem oplæser og menighed.

I langt de fleste tilfælde læses prædikenen af en trykt prædikensamling, en postil eller "lestrabók", der dækker et helt kirkeår. Nogle steder læser man den samme forfatter et helt kirkeår, mens degnene andre steder udvælger en prædiken fra gang til gang. Man kan således sagtens komme til at høre en prædiken, man kender i forvejen. Derimod er det ikke almindeligt, at præster, der har flere kirker, i forvejen udleverer deres prædikener til oplæsning. Lægmandsprædikener er heller ikke almindelige. Det drejer sig op oplæsning af en prædiken, forfattet af en (ofte særlig kvalificeret) præst.

Eftersom ordets forkyndelse er præstens ansvar, vil det være naturligt at vælge prædikensamlinger sammen med præsten, ligesom menighedsrådene normalt har henvendt sig til flere, der (frivilligt og ulønnet) på skift kan varetage opgaven som degn, klokker og organist. I de fleste kirker er det degnen alene, der vælger salmerne. Der kommer – forhåbentlig – flere til præstens højmesse end til degnegudstjenesten; men eftersom man måske kun ser præsten en gang om måneden, vil folk, der går regelmæssigt i kirke, gerne benytte sig af denne form. Som lektor holder jeg ikke så mange gudstjenester nu, men går selv flittigt i kirke og kan se, at kærnemeningen møder trofast op. Gudstjenesten holdes på samme tidspunkt, hvad enten den er ved præst eller degn, og det gør det selvfølgelig lettere at lægge kirkegangen ind i ugens og søndagens almindelige rytme.